APRÓPÉNZ Adózási Hírlevél

Iránytű a sikeres vállalkozáshoz

XVI. évf. 4. szám
2021. április

A TARTALOMBÓL:

- Értékcsökkenés a számvitelben és az adózásban

E egyéni vállalkozókat érintő információk
M magánszemélyeket érintő információk
T társas vállalkozásokat (Bt., Kft.) érintő információk
!!! különösen fontos információk, pl. törvény által előírt kötelezettségek

ÉRTÉKCSÖKKENÉS A SZÁMVITELBEN ÉS AZ ADÓZÁSBAN T

A terv szerinti értékcsökkenés elszámolásakor a számvitelben a terv szerinti értékcsökkenés megtervezésére vonatkozó szabályok helyett a társasági adó megállapításánál figyelembe vett értékcsökkenési leírási kulcsokat is alkalmazhatjuk.

Értékcsökkenésnek nevezzük az üzembe helyezéstől vagy rendeltetésszerű használatbavételtől elszámolt, a bekerülési bruttó értéket csökkentő leírható összeg. Az amortizáció lehet tervezett és terven felüli. Az értékcsökkenés az immateriális javak és a tárgyi eszközök fizikai kopásának, erkölcsi avulásának pénzben kifejezett értéke. Az értékcsökkenési leírás az értékcsökkenés költségként történő elszámolása. Az elszámolt amortizáció összege nem lehet több a bruttó értéknél.

A számviteli törvény szerinti értékcsökkenés meghatározása elsősorban a maradványérték, valamint a hasznos élettartam alapján történik, ugyanis a törvény rendelkezése alapján az immateriális javaknak, a tárgyi eszközöknek a hasznos élettartam végén várható maradványértékkel csökkentett bekerülési (beszerzési, illetve előállítási) értékét fel kell osztani azokra az évekre, amelyekben ezeket az eszközöket előreláthatóan használni fogják.

Ezzel szemben a társasági adó törvény 2. számú melléklete egyértelműen rögzíti, hogy adott eszköztípus esetében a társasági adó meghatározása során pontosan milyen leírási kulcsot kell alkalmazni. A társasági adó alapját növeli a számviteli törvény szerint elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenési leírás, ezzel szemben a társasági adó törvény szabályai szerint elszámolható értékcsökkenési leírás csökkentő tételnek minősül. A társasági adó által elfogadott számviteli értékcsökkenés alkalmazása során nincs maradványérték.

Az értékcsökkenés adózási szabályaiból világosan kikövetkeztethető, hogy célszerű párhuzamosan a számviteli és az adózási értékcsökkenési nyilvántartást vezetni. A párhuzamos nyilvántartásokban eltér az elszámolható értékcsökkenés. Ez főleg igaz a számviteli szabályok szerint elszámolható eszközök és a maradványértékkel rendelkező tárgyi eszközök esetében.

A könyvelésben – főkönyvben – a számvitel szerinti értékcsökkentés kerül csak könyvelésre, az adótörvény szerinti amortizáció értékére csak a társasági adóbevallás elkészítése során, a Tao tv. 7. § (1) bekezdés d) pontja szerinti, adóalapot csökkentő tétel meghatározásához van szükség, azt nem könyveljük!

Tehát a társasági adó alapjának megállapítása során a számviteli törvény szerint meghatározott amortizáció összege növeli az adóalapot, de ugyanakkor a társasági adó törvény alapján számított értékcsökkenési leírás összegével az adóalap csökkenthető. Vannak olyan esetek, amikor a két összeg megegyezik. Azonban az esetek döntő hányadában nem indokolt, hogy a két értékcsökkenési leírás azonos legyen. Főleg azért nem, mert a számvitelben a fő szempont a várható használati időnek megfelelő leírás és a ciklus végén történő értékesítés piaci értékének figyelembe-

vétele. A számvitelben a leírási módszerek sokasága áll rendelkezésünkre ahhoz, hogy az eszköz pótlásának fedezetét, az avulását, a jövedelemtermelő képességét, és a gazdálkodás körülményeit figyelembe vehessük. Előzőekkel szemben a társasági adóban viszont mindig lineáris leírással dolgozunk.

Egyes esetekben a társasági adó törvény szerint is érvényesíthető a számvitelben használt értékcsökkenési leírás. Ezek a következők:

1. a számviteli törvény 80.§-a szerint megállapított egy összegben elszámolt értékcsökkenési leírás;
2. az immateriális javaknál és az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogoknál;
3. a koncesszió keretében megvalósult tárgyi eszközöknél;
4. az ipari park közműnek minősülő – út, víz- és csatornaellátás, energiaellátás, távközlés célját szolgáló – tárgyi eszközeinél;
5. a bányászatban a kizárólag egy bánya célját szolgáló épületek, építmények, speciális gépek, berendezések, felszerelések, a föld alatti bányatérségek és építmények, valamint az ezekhez tartozó speciális gépek és az igénybe vett földterület esetében, valamint a villamosenergia-iparban az atomerőművi technológiai épületek, építmények;
6. a legfeljebb 200.000,- Ft bekerülési értékű, valamint a Tao tv. 2. számú melléklet IV. fejezetének a) pontja szerinti 33%-os kulcs alá sorolt tárgyi eszközök esetében;
7. tenyészállatok esetében,
8. a kizárólag alapkutatáshoz, alkalmazott kutatáshoz vagy kísérleti fejlesztéshez használt tárgyi eszköz esetében;
9. a közúti személyszállításhoz használt járműveknél.

A társasági adó 33%-os csoportjából elsősorban a számítógépek és tartozékainak beszerzése érinti a kisvállalkozásokat. Tárgyi eszközök esetében a társasági adó szempontjából a leggyakrabban alkalmazott leírási kulcs 14,5%, amely közel 7 éves használatot feltételez. Ez nagyon hosszú idő, és a gyakorlatban szinte nem létezik a kisvállalkozásoknál. Emellett van egy engedő szabály a Tao tv. 1. sz. mellékletének 9. pontjában, amely 50%-os leírást tesz lehetővé a társasági adóalapnál.

A társasági adó rendszerében általános előírás, hogy ha az értékcsökkenési leírásra vonatkozó mellékletek ugyanazon eszközre több szabályt, leírási kulcsot is tartalmaznak, akkor az adózót választási lehetőség illeti meg. Ez azt jelenti, hogy az adózó a gazdálkodási lehetőségeit és a társasági adó szabályait átgondolva határozhatja meg azt, mennyivel kívánja módosítani az adóalapját a tárgyévben.

A társasági adó törvény 1. számú mellékletének 5a) pontja szerint az adózó választhat a mellékletben meghatározott értékcsökkenési leírási kulcsoknál alacsonyabb leírási kulcsokat, azonban az így érvényesített értékcsökkenés nem lehet kevesebb, mint a számvitelről szóló törvény szerint elszámolt terv szerinti értékcsökkenés.

Ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy a társasági adózásban alacsonyabb lineáris leírási kulcs is választható az 1-2. számú mellékletben szereplőknél. Arra azonban vigyázni kell, hogy a társasági adónál választott (a mellékletekben nem szereplő) leírás összege nem lehet kevesebb annál, mint amennyi a számvitelben elszámolásra kerül. Fordítva azonban lehetséges az elszámolás, vagyis a társasági adórendszerben történő leírás lehet magasabb összegű a számviteli amortizációnál. Ez tipikusan a maradványértékkel rendelkező tárgyi eszközök esetében fordul elő.

Szakmailag hátrányosnak érzem, hogy kizárólag a lineáris módszerrel meghatározott amortizációt alkalmazzák, pedig vannak ennél jobb módszerek is – teljesítményarányos, fix összegű degreszszív, naptári évek módszere, stb.–, amelyek a mai gazdasági környezethez jobban illeszkednének.

Ne felejtsük el, hogy a társasági adó törvény adóoptimalizációs lehetőségeket is rejt magában, melyet elsősorban a jogszabály adta választási lehetőségek, adóalap-kedvezmények biztosítanak. Hogy csak a legegyszerűbbet említsük, a társasági adó szerinti értékcsökkenés nagyfokú rugalmassága lehetőséget biztosít arra, hogy a számvitelben alkalmazott értékcsökkenést az adózók lassítsák vagy akár gyorsítsák a társasági adóalap meghatározása során.

A jogszabály alapján a társasági adó törvény szerinti kulcsoknál alacsonyabb leírás is választható, ha a számvitelben ténylegesen alacsonyabb kulcsot vesznek figyelembe. Az értékcsökkenés ekként való lassítása akkor lehet ésszerű, ha a társaság egyébként veszteséges és ezáltal az adóalany választ a veszteségelhatárolás (50%-os felhasználási korlát) és a korlátozásoktól mentes értékcsökkenési leírás között.

Előzőekkel szemben gyorsítható az adózás szerinti értékcsökkenés az ún. fejlesztési tartalékképzéssel. A korábbi szabályok a fejlesztési tartalék címén elszámolt csökkentő összeget az adózás előtti eredmény 50%-ában korlátozták, ez a korlát a koronavírus világjárvány okán hozott, 171/2020. (IV.30.) Korm. rendelet értelmében

eltörlésre került, tehát akár a teljes adózás előtti eredmény csökkenthető ezen a jogcímen. A fejlesztési tartalékot lekötése adóévét követő 4 adóévben megvalósított beruházásra kell felhasználni, ahol mintegy előrehozott értékcsökkentésként szolgál, mert a tartalékból fedezett eszközre annak összegéig társasági adó szerinti értékcsökkenés már nem számolható el. Nem használható fel a tartalék apport, térítés nélkül átvett eszközre, illetve olyan tárgyi eszközre, amelyre nem számolható el vagy nem szabad elszámolni terv szerinti értékcsökkenést. Jogosulatlan felhasználás esetén, illetve határidő után a lekötés adóévében érvényes adót (a magasabb adókulcs szerint) + késedelmi pótlékot (a mindenkori jegybanki alapkamat duplája) kell megfizetni.

A vállalkozás céljait figyelembe véve érdemes tehát kihasználni a számviteli és az adótörvényi értékcsökkenés eltérésében rejlő adóoptimalizálási lehetőségeket.

Kovács Andrea
okl. adószakértő